

SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Hasta Hakları ve Tıbbi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Bakanlık Yayın No:963

ULAKBİM TR Dizinde Taranmaktadır

Hakemli Dergi
TSHD
Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi

ISSN: 2149-309X-Biannually
<https://edergi.saglik.gov.tr/>
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tshd>
Yıl/Year: 2021 Haziran/June Sayı/Issue: 17

GENÇLERİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE EŞ SEÇİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Rasim BABAHANOĞLU¹

Makale Bilgileri/ Article info

Makalenin Türü/Article Type: Araştırma
Geliş Tarihi / Date Received : 22.03.2021
Revizyon Tarihi/Date Revised : 04.05.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 17.06.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 30.06.2021
DOI: <https://doi.org/10.46218/tshd.900972>

Makale Künyesi/To cite this article:
Babahanoğlu, R. (2021, Haziran). Gençlerin bağlanma stilleri ile eş seçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 17, 98-118. Doi: 10.46218/tshd.900972

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Rasim Babahanoğlu, Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,
rasimbabahanoğlu@hitit.edu.tr

Öz

Bu araştırmanın amacı; gençlik merkezlerinden hizmet alan gençlerin bağlanma stilleri ile eş seçimde öncelikleri ve çeşitli sosyodemografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Bu araştırma, nicel desende tasarlanmış olup ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Çalışmanın evreni, Konya Selçuklu ilçesinde bulunan Kılıçarslan ve Talha Bayrakçı Gençlik Merkezlerine gelen gençlerden oluşmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile 608 katılımcının anketleri değerlendirmeye alınmış ve gerekli analizler yapılmıştır.

Araştırmada, korelasyon analizi yapılmış olup ve katılımcıların bağlanma stilleri durumu ile eş seçme öncelikleri arasında pozitif yönden bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Ayrıca, katılımcıların cinsiyet değişkeni ile *güvenli bağlanma* alt boyutu toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Kadınların almış oldukları toplam puanın erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer bir sonuç da eş seçimde öncelikler ölçeğinin toplam puan ortalaması ile katılımcıların cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, kadınların almış oldukları puan erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır.

Sonuç olarak güvenli bağlanmanın, yaşamın bütün süreçleri üzerinde etkisi olduğu gibi özellikle eş seçimi üzerinde de tesirli olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla, bebeklikten itibaren gelişen ve devam eden bağlanma stilleri, özellikle güvenli bağlanmanın kişi ya da kişilerin gelecekte yapacakları her türlü planların yapılmasında, isabetli ve mantıklı kararların verilmesinde oldukça etkili olduğu varsayılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık tedavisi, Bağlanma, Bağlanma stilleri, Eş seçimi, Gençler, Sosyal Hizmet

THE EXAMINING RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES OF YOUNG PEOPLE AND OF CHOICE SPOUSE

Abstract

The aim of this research; it is examine the relationship between the attachment styles of young people who receive service from youth centers and their priorities in choosing spouse and various sociodemographic variable.

This research was designed in a quantitative form design and the relational scanning model was used. The universe of the study consists of youth young people who come to Kılıçarslan and Talha Bayrakçı Youth Centers in Konya Selçuklu district. The questionnaires of 608 participants were evaluated by using the simple random sampling method and analyzes were made.

In this context the study, the correlation analysis performed for both applied scales and was examined. It was found that there was a positive significant relationship between both scales. In addition, a significant difference was found between the gender variable of the participants and the total score of the secure attachment sub-dimension of the three-dimensional attachment scale, and it was observed that the total score obtained by women was higher than that of men. A similar result was found that to be a significant difference between the total score of the priorities scale in choosing a spouse and the gender variable of the participants. Thus the scores of women were found higher than men.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, ORCID: 0000-0002-6538-0329

As a result, it has been determined that secure attachment has an effect on all processes of life as well as especially on the choice of a partner. Therefore, it is assumed that especially secure attachment, which develops and continues from childhood is very effective in making all kinds of plans and sensible, rational decisions that a person or individuals will make in the future.

Keywords: Attachment, Attachment styles, Choosing spouse, Young people, Social work.

1. Giriş

Yaşamın her döneminde sosyal, duygusal gelişimlerin oluşması ve duygusal bağın şekillenmesinde birçok iç ve dış faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında da bağlanma durumunun geldiği değerlendirilmektedir. Çocuğun ilk olarak duygusal bağ kurduğu birincil bakıcı ile arasında gelişen bağlanma stili, hayat boyu tüm kişilerarası ilişkilerin temelini oluşturmaktadır. Genel anlamda bahsi geçen birincil bakıcı anne olarak değerlendirilmektedir. Bowlby (1980), anne çocuk arasındaki gelişen duygusal bağını incelemesinde, çocuğun bağlanma duygusunu geliştirdiği kişiler çocuğu yetiştiren, her türlü ihtiyacını karşılayan anne ile duygusal bağların gelişmesi ile bağlanmanın oluştuğu, psikososyal davranış gelişimi sağlayan birincil bakıcı ya da anne gerçeğinin üzerinde durulmaktadır (Sabuncuoğlu ve Berkem, 2006, s. 254; Bacanlı ve Sürücü, 2011, s. 680; Kaya Balkan, 2009; Akbay, 2015, s. 110-117). Burada esas kaide ise, bebeklik çağında çocuğa ilk kim bakıp, temel ihtiyaçlarını gidermişse bebek de o kişiye bağlanma stillerini geliştirmektedir (Hazan ve Shaver, 1994).

Bağlanma olgusu bebeklikten başlayan yaşamın sonuna kadar devam eden dinamik bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu düşünce, Bowlby'nin görüşüyle de örtüşmekte ve bağlanmanın insan ömrünün sonuna kadar devam eden bir süreç olduğu, yetişkinlikteki romantik ilişkileri de etkilediği üzerine tartışılmaya başlanmıştır (Karakuş, 2012, s. 35; Uluyol, 2014, s. 93). Fakat araştırmacılar yetişkinlikte bağlanma ile çocuklukta bağlanmanın farklılaştığını, çocuğun ebeveyni ile kurduğu bağlanma ile yetişkin romantik ilişkilerindeki bağlanmanın aynı olmadığını ifade etmektedirler (Sümer ve Güngör, 1999, s. 89). Bebeklik veya çocukluk çağındaki bağlanma durumu için bakım alma konusunda güven duygusu ön planda iken, yetişkinlikteki bağlanma durumu ise karşılıklı ilişki üzerine temellenmektedir (Yıldız, 2012, s. 21). Yetişkinlikten hayatın sonuna kadar bağlanma durumunun sağlıklı devam etmesinin en önemli aşaması bebeklik çağındaki güvenli bağlanma stiline gelişmesinden geçmektedir. Nitekim güvenli bağlanma stili gelişen bireyler yaşamlarında öz güvene sahip, aile aidiyet duygusu yüksek ve ilişkilerinde daha başarılı olmaktadır (Kantarıcı, 2009, s. 37-41; Solmuş, 2008, s. 132; Eşici, 2014, s. 40-51; Mavili vd., 2014, s. 31). Aynı zamanda bağlanma stili evliliği ve eş seçme kriterlerini, tercihlerini ve partnerine bakış açısını da etkilemektedir (Gündoğan, 2015, s. 29; Başay, 2015).

Evlilik ve eş seçiminin gerçekleştiği gençlik ve yetişkinlik süreci aynı zamanda değişim ve gelişimlerin de yaşandığı insan hayatının önemli dönüm noktasıdır (Kul, 2011, s. 181-192). Eş seçimi, evlilik ve aile kurmak düşüncesi üzerinde, bağlanmanın etkisi de ön plana çıkmaktadır. Hatta bağlanma olgusu tarihsel süreç içerisinde hayatın her alanında insanları etkileyen önemli faktörlerden sayılmaktadır. Ayrıca eş seçimi ve

evlilik olgusu sosyolojik, biyolojik ve psikososyal yönden daima gelişim ve değişimlerin görüldüğü (Baş, 2017, s. 258) bir geçiş olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, eş seçiminde fiziksel görünüm, ekonomik durum, etnik ve inanç yapısı gibi etkenlerin rol oynadığı gibi, toplumsal yapı ve sosyokültürel olgulardaki değişim ve gelişimlerden de etkilenmektedir (Köroğlu, 2013; Çalışkan vd., 2015, s. 6; Tuzer, 2016, s. 31; Aydın ve Demir, 2017, s. 631; Sancak Aydın ve Ayhan, 2017, s. 641).

Eş seçimi ve evlilik konusunda öne çıkan diğer bir husus ise, kişinin kendi kişilik özelliklerinin farkında olmasının yanı sıra karşısındaki insanın kişilik özelliklerinin de farkında olması gerekmektedir (Yıldırım, 2007, s. 15; Canel, 2012, s. 29-32). Çünkü bireyler bazen eş seçimi yaparken sadece romantik ilişkilere yönelebilmektedir (Atak ve Taştan, 2012, s. 533). Sternberg (1986), romantik ilişkiyi; kadın ve erkek arasında gelişen tutku, bağlılık ve yakınlığın bileşiminden oluşan bir ilişki olarak betimlese de (Çalım, 2017, s. 93-98), romantik ilişki, kişiden kişiye, kültürden kültüre değişiklik gösterebilmektedir. Buna göre romantik ilişki, iki kişinin birbirine karşı hissettikleri yakınlık, bağlanma, sevgi ve saygı duyguları olarak tanımlanabilmektedir (Atak ve Taştan, 2012, s. 530). Tüm bu etkenlerin dışında bazı durumlarda yaşanan çevre baskısı ve kişinin aradığı veya ilişkiden beklediği mükemmeliyetçi tutum da eş seçimini olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir (Bener, 2011; Ekşi vd., 2017, s. 97).

Dolayısıyla güvenli bağlanmanın sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için çocuk bakımını üstlenen bakıcı ya da annenin uzun süre çocuğun yanından ayrılışı bazı psikolojik ve sosyal sorunları beraberinde getirebilmektedir (Sümer, 2006). Bu nedenle çocukluk döneminde ebeveynlerle kurulan ilişki hayati önem taşımaktadır (Bolattekin, 2014, s. 83-90). Bu dönemde kurulan bağlanma stiline bağlı olarak yetişkinlikteki davranışları, sorumluluk bilinci ve başkalarıyla ilişki kurma biçimi şekillenmektedir. Buna bağlı olarak da romantik ilişkilerine nasıl anlam yüklediği ve çevresiyle iletişim kurma biçimi belirlenmektedir (Şahin, 2018, s. 98; Gündoğan, 2015, s. 37). Bağlanma stillerinin bireyin eş seçimi üzerinde de etkisi olduğu varsayılmaktadır. Bireyler eş seçimi sonrası evlilik yoluyla toplumun temelini oluşturan ve en küçük birimi olan aileyi oluşturmaktadırlar. Aile, çocuğun toplum içerisindeki yerini almadan önce tüm kazanımlarını tamamladığı kurumdur. Bu durumda toplumun sağlıklı bir şekilde var olabilmesi, ayakta durabilmesi ve kültürel anlamda da zenginleşebilmesi için aileye çok büyük bir görev düşmektedir (Bağ, 2019, s. 71).

John Bowlby ve Mary Ainsworth'un bağlanma konusunda birlikte yapmış oldukları çalışmalara göre, bağlanmanın bebeklikten başlaması ile birlikte yetişkinlik döneminde önemli bir role sahip olduğu hatta yaşam boyu devam ettiğini vurgulamaktadır (Çalışır, 2009, s. 248-9). Bu çalışmada, bağlanma stillerinin eş seçiminde nasıl bir etkiye sahip olduğu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada bağlanma ve eş seçimi konularının irdelenmesi, analiz sonuçlarının incelenmesi ve bilimsel, akademik çalışmalarla karşılaştırılması için gerek psikoloji, sosyal hizmet gibi disiplinler açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bağlanma stillerinin eş seçimi üzerindeki etkisinin tespit edilmesi ve bu disiplinler

ışığında çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve müdahale yöntemlerinin belirlenmesi ile sosyal hizmet mesleğinin diğer meslekler ile birlikte çalışma temel prensibinin (Thompson, 2016, s. 192) bir parçası olması ile ayrı bir önem arz etmektedir. Ayrıca iki konunun birlikte çalışıldığı araştırma sayısının az olması literatüre katkı sağlayacağı düşünüldüğünden bu çalışma önem taşımaktadır.

Sonuç olarak bu çalışmanın, bağlanma stilleri ve eş seçimi arasındaki ilişki ile ilgili gelecekte yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Özellikle çalışmamız, doğumdan itibaren aileyle kurulan bağın öneminden ve bu bağlanma stillerinin tüm hayatı ve dolayısıyla evlilik gibi bir durumu etkilediğinden dolayı önem arz etmektedir. Bu vesile ile de çalışmamızın, ailelerin çocuklarıyla kurdukları duygusal bağın önemini fark edeceklerini ve bilinçli bir yaklaşım sergileyeceklerini düşünmekteyiz. Gençlerin bağlanma stillerinin farkına varmalarını böylece eş seçme kararlarını da farklı bir şekilde değerlendirmelerine sebep olacaktır. Ailenin toplumun yapı taşı olduğunu ve çocukların o ailede yetişirken bunun tüm hayatını etkileyecek bağlar kurup ya da kuramadığı unutulmamalıdır.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın amacı, hipotezleri, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve veri toplama analizleri gibi bilgiler yer almaktadır.

2. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın literatüründe de değinildiği gibi, bağlanma yaşam boyu devam eden önemli bir olgudur. Bağlanma olgusunun kişinin farklı dönemlerde kurduğu ilişkiler ve özellikle eş seçimi kararı üzerinde etkili olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada bağlanma durumu ile eş seçimleri arasındaki ilişki düzeyinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca katılımcıların cinsiyet, yaş, ebeveynlerinin hayatta olma ve ebeveynlerin tutumları gibi bağımsız değişkenler ile uygulanan ölçekler arasında anlamlılık düzeylerini tespit etmeyi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler test edilmiştir.

Araştırmanın Hipotezleri

Hipotez 1: Ho= Katılımcıların bağlanma stilleri ile eş seçimindeki öncelikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 2: Ho= Katılımcıların anne-baba tutumları ile bağlanma stilleri toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 3: Ho= Katılımcıların yaşı ile bağlanma stilleri toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 4: Ho= Katılımcıların cinsiyeti ile bağlanma stilleri toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 5: Ho= Katılımcıların babanın hayatta olma durumu ile bağlanma stilleri toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 6: Ho= Katılımcıların annenin hayatta olma durumu ile bağlanma stilleri toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 7: Ho= Katılımcıların anne-baba tutumları ile eş seçmede öncelikler toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 8: Ho= Katılımcıların yaşı ile eş seçmede öncelikler toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 9: Ho= Katılımcıların cinsiyeti ile eş seçmede öncelikler toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 10: Ho= Katılımcıların babanın hayatta olma durumu ile eş seçmede öncelikler toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

Hipotez 11: Ho= Katılımcıların annenin hayatta olma durumu ile eş seçmede öncelikler toplam puan ortalamaları arasında fark vardır.

2. 2. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nicel desende tasarlanmış olup ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2015, s. 79). Bu çalışma katılımcıların sahip oldukları bazı değişkenler ile uygulanan ölçekler arasında ilişkiye bakılarak gerçekleştirilmiştir.

2. 3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini gençlik merkezlerinin yoğunluğundan yararlanmak amacıyla, Konya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Kılıçarslan ve Talha Bayrakçı Gençlik Merkezlerine gelen gençler oluşturmaktadır. Bu iki gençlik merkezinin tercih edilmesinin sebebi, her ikisinin de üniversite öğrencisi yoğunluğu en fazla olan Konya Selçuk Üniversitesinin çok yakınında bulunması ve pek çok kişi tarafından tercih edilmesidir. Araştırmacının zaman ve ekonomik yönden lehine olacak araştırmada tercih edilen evren türü ise ulaşılabilir evren olarak belirlenmiştir. Ulaşılabilir evren ise, araştırmacının ulaşabileceği, gerçekçi seçimi olan somut evren olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2012, s. 2). Gençlik merkezleriyle yapılan görüşmeler sonucunda kurumların yetkili çalışanlarından edinilen bilgiye göre katılımın çok yaşandığı bir aylık (Şubat- Mart 2020) zaman diliminde kurumlara gelen gençlerin sayısı 3.500-4.000 kişi arasında değiştiği tahmin edilmektedir.

Araştırmanın örneklemi kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra sınavların olmadığı ve en yoğun katılımın sağlandığı bir zaman dilimi olan Şubat-Mart 2020 tarihleri içerisinde gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden gençleri kapsamaktadır. Buna bağlı olarak Altunışık ve arkadaşlarının (2012) yapmış oldukları çalışmaya göre herhangi bir bilimsel çalışmanın evren sayısının 4000 kişi olması halinde, örneklem sayısının 351 kişi olarak alınmasının yeterlidir. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile 628 kişiye ulaşılmış ve anket formlarını eksiksiz olarak dolduran 608 katılımcının anketi değerlendirmeye alınmıştır. Basit tesadüfi (rastgele) örnekleme yöntemi, ele alınan problemin evren ile ortak ve benzer özelliklere sahip olması ile ön plana çıkmaktadır (Baltacı, 2018, s. 240). Aynı zamanda evrende yer alanların örnekleme

grubunda eşit bir şekilde seçilme şansına sahip oldukları da değerlendirilmektedir (Kerlinger ve Lee, 1999; Özdamar, 2001, s. 261-65). Dolayısıyla bu merkezlerin evren ve örneklem olarak belirlenmesindeki temel amaç, araştırmacı için gerek verilerin homojenliği gerekse zaman ve ekonomik yönden kolaylık sağlamasıdır. Araştırma, belirlenen zaman dilimi içerisinde ilgili merkezlere gelen, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden bekâr ve 18-30 yaş arasında yer alan katılımcılar ile sınırlandırılmıştır.

2. 4. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın veri toplanmasında katılımcıların sosyodemografik özelliklerini incelemek için hazırlanan bilgi formu, Erzen (2016) tarafından geliştirilmiş Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği ve Başay (2015) tarafından geliştirilen Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı ile veriler toplanmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve katılımcıların bazı demografik değişkenlerinden oluşan bu formda katılımcıların “cinsiyet, yaş, babanın hayatta olma durumu, annenin hayatta olma durumu ve anne-babanın aile içindeki tutumlarından” oluşmaktadır.

Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ)

Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği Erzen (2016) tarafından geliştirilen 18 maddelik 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçek, “kesinlikle katılmıyorum(1)”, “katılmıyorum(2)”, “kısmen katılıyorum(3)”, “katılıyorum(4)” ve “kesinlikle katılıyorum(5)” şeklinde değişen cevaplardan oluşmaktadır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği üç (güvenli, kaçınan ve kaygılı-kararsız) alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek için yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizinde (DFA) üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeğinin üç alt boyuttan varlığı doğrulanmıştır. Ölçeğin uyum indeks değerleri ise, GFI .93, AGFI .90, CFI .90, RMSEA .05 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları: 1- güvenli bağlanma (4, 7, 10, 13, 16), 2- kaçınan bağlanma (1, 3, 5, 9, 12, 15, 18) ve 3- kaygılı-kararsız bağlanma (2, 6, 8, 11, 14, 17) maddelerinden oluşmaktadır. Alt boyutların ikisi (kaçınan ve kaygılı-kararsız) olumsuz, biri (güvenli) ise, olumluluğa sahip olmalarından dolayı ölçeğin tamamına ait bir Cronbach Alpha değeri elde edilmesi mümkün olmadığı belirtilmiştir. Ancak, her bir alt boyut için ayrı ayrı Cronbach Alpha değerleri belirlenmiştir. Buna göre, güvenli, kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri için belirlenen iç tutarlılık katsayıları sırasıyla, .69, .80 ve .71'dir. Bu çalışmada da her bir alt boyutun güvenilirlik katsayısı sırasıyla, .72, .83 ve .80 olarak saptanmıştır. Puanlama 18-90 arasında yapılmakta ve yüksek sayı güvenli bağlanmayı ifade etmektedir (Erzen, 2016, s. 16).

Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı-Ölçeği (ESÖÖA)

Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı ise, 20 maddelik 5'li likert özelliğine sahiptir. Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı, “hiç önemli değil(1)”, “önemli değil(2)”, “kısmen önemli(3)”, “önemli(4)”, ve “çok önemli(5)” yanıtlarından oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliğini test edilmesi için temel bileşenler analizi (Principal

component analysis-PCA) yapılmış ve farklı aşamalarla test analizinden geçirilerek geçerlilik sağlanmıştır. İlk olarak veri setinin yapı geçerliliğinin belirlenebilmesi için KMO ve Bartlett testi uygulanmıştır (KMO= .771 ve Bartlett testi ise, $X^2 = 2676,210$, $p < 0.01$). İkinci aşamada ise; paralel formlar tutarlığına bakılmış ve Split Half yöntemiyle maddeler iki parçaya ayrılmıştır. 1. Parçanın Cronbach Alpha değeri .628, 2. Parçanın değerinin ise .501 olduğu gözlenmiştir. İki form arasındaki korelasyon değerinin .572, Spearman Brown Eşit Uzunluk Testi değerinin .728, Spearman Brown Eşit Olmayan Uzunluk Testi değerinin .728, Guttman Split Half Testi değerinin ise .718 olduğu bulgulanmıştır. Üçüncü aşamada da iç tutarlılık testi yapılmış ve Split Half yöntemiyle, paralel formlar tutarlığına tekrar bakılarak maddeler 2 parçaya ayrılmıştır. 1. Parça Cronbach Alpha değeri .573, 2. Parça değeri .545 olduğu ve bu iki formun güvenilirlik değerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür. Ayrıca paralel formlar arası korelasyon değerinin .678 olduğu, Spearman Brown Eşit Uzunluk Testi değerinin .808, Spearman Brown Eşit Olmayan Uzunluk Testi değerinin .808, Guttman Split Half Testi değerinin ise .806 olduğu tüm gösterge değerlerinin ilk duruma göre arttığı bulgulanmış ve oluşturulan 20 maddelik EŞ Seçmede Öncelikler adlı ölçme aracının geçerliliğinin ve güvenilirliğinin yeterli seviyede olduğu kabul edilmiştir. Ölçekte alınacak puanlar ise, 20-100 arasında değişmektedir. Ölçeğin, Cronbach Alpha değeri .741 olarak hesaplanmış (Başay, 2015, s. 94-100) ve bu çalışmada da Cronbach Alpha değeri .850 olarak bulunmuştur.

2. 5. Araştırmanın Veri Analizleri

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 20.0 programına aktarılmış ve gerekli analizler yapılmıştır. Yapılan normallik analizi sonucunda verilerin parametrik olduğu tespit edilmiştir (bkz. Tablo 2). Her iki ölçek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmıştır. Ayrıca veri toplanmasında kullanılan her iki ölçek ile katılımcıların bazı demografik değişkenleri (cinsiyet, yaş, anne-baba yaşama durumu ve anne-baba tutumu) arasında anlamlılık düzeylerine bakmak için bağımsız gruplarda T-Testi ve Varyans (Anova) analizleri yapılmış olup aralarındaki anlamlılık düzeyleri incelenmiştir.

2. 6. Araştırmanın Etiği

Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'na araştırma önerisi sunulmuş, Etik Kurul onayı 15/04/2020 tarihli, 2020/3 sayılı kurul karar sayısı ile alınmıştır. Ayrıca araştırma uygulamasının yapılabilmesi için Konya Kılıçarslan Gençlik Merkezi'nden 06.02.2020 tarihinde ve Konya Talha Bayrakçı Gençlik Merkezi'nden 07.02.2020 tarihinde veri toplama ve katılımcı sayısını belirlemek için kurum çalışanlarından sözlü olarak uygulama izinleri alınmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımı, uygulanan ölçeklerin ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri ve ölçeklerin korelasyon ilişkisine dair bilgiler yer almaktadır. Ayrıca,

araştırmada kullanılan ölçme araçları ile katılımcıların demografik değişkenleri arasında kurulan hipotezlerin test edilmesinin sonuçları ele alınmıştır.

3. 1. Katılımcıların Sosyodemografik Bilgileri

Bu bölümde gençlik merkezlerine gelerek araştırmaya katılan gençlerden toplanıp analizi yapılmış olan verilerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde (Tablo 1), katılımcıların kişisel bilgi formunda belirtilen demografik değişkenlerle ilgili (cinsiyet, yaş, ailenin ekonomik durumu, katılımcının eğitim durumu, aile yapısı, babanın ve annenin hayatta olma durumu ve ana- baba tutumları) frekans dağılımı ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Değişken	n	%
Cinsiyet		
Kadın	348	57,2
Erkek	260	42,8
Yaş		
18-21	312	51,3
22-24	237	39,0
25-30	59	9,7
Babanın hayatta olma durumu		
Evet	574	94,4
Hayır	34	5,6
Annenin hayatta olma durumu		
Evet	597	98,2
Hayır	11	1,8
Anne-baba tutumu		
Baskıcı ve otoriter	106	17,4
Aşırı hoşgörülü	93	15,3
Kararsız ve dengeli	96	15,8
Aşırı koruyucu	133	21,9
Demokratik	180	29,6
Toplam	608	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların %57,2’sinin kadın, %51,3’ünün 18-21 yaş arasında, %94,4’ünün babalarının hayatta olduğu, %98,2’sinin annelerinin hayatta olduğu ve %29,6’sının ise, anne-baba tutumlarının demokratik olduğu tespit edilmiştir. Tabloda yer alan anne-baba tutumları için belirlenen kavramların açıklamaları şu şekildedir: *Baskıcı-otoriter*, katı kurallar ve cezalandırma, *Aşırı hoşgörülü*, izin verici, şımartıcı tutum, *Kararsız-dengesiz*, verilen kararlarda tutarsızlık, *Aşırı koruyucu*, gereğinden fazla kontrol ve aşırı özen gösterme, *Demokratik*, çocuğun görüşüne ve fikrine değer verme olarak tanımlanmaktadır.

Tablo 2: ESÖÖ Aracı ve Alt Boyutları İle ÜBBS Ölçeğinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

ESÖÖA ve ÜBBSÖ	n	En Küçük	En Yüksek	\bar{X}	Ss.	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Güvenli	608	1,00	5,00	4,20	0,43	-,506	,263
Kaygılı-kararsız	608	1,00	5,00	2,71	0,52	,718	,600

Kaçınan	608	1,00	5,00	2,51	0,67	,214	-,223
ÜBBS (Toplam)	608	1,67	5,00	3,27	0,68	,369	,494
ESÖÖ Aracı (Toplam)	608	1,41	5,00	3,62	0,83	-,518	,847

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği alt boyutlarında en yüksek ortalamaların *güvenli bağlanma* ($\bar{x}=4,20$) alt boyutunda olduğu, *kaygılı-karasız bağlanma* alt boyutu ortalamasının $\bar{x}=2,71$ ve *kaçınan bağlanma* alt boyutu ortalamasının da $\bar{x}=2,51$ olduğu görülmektedir. Kaygılı-karasız bağlanma ve kaçınan bağlanma alt boyutlarında elde edilen puan ortalamasının düşük olması katılımcıların güvenli bağlanma özelliğinin yüksek olduğu göstermektedir ki bu sonuç da bağlanma stilleri durumu açısından olumlu olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca katılımcıların üç boyutlu bağlanma stilleri düzeylerinin ($\bar{x}=3,27$) yüksek değere yakın olduğu gibi eş seçiminde öncelikler düzeyi için de almış oldukları ortalama puan ($\bar{x}=3,62$) da iyi derecede olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan normallik dağılım analizine göre verilerin parametrik olduğu görülmüştür. Buna göre skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri bunu doğrulamaktadır. Bağlanma Stilleri ve Eş Seçimi Ölçeği puanlarından elde edilen çarpıklık ve basıklık değeri +2 ile -2 arasında olduğundan normallik sağlanmış olup (Jöreskog ve Sorbon, 1996; Demir ve vd., 2016, s. 133), analizlerde parametrik olan test teknikleri kullanılmıştır.

Tablo 3: Eş Seçimde Öncelikler Ölçme Aracı ile Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analiz Sonuçları.

Ölçek ve Alt Boyutlar		1	2	3	4	5
1. Güvenli	r	1				
	p					
2. Kaygılı-Karasız	r	-,173**	1			
	p	,000				
3. Kaçınan	r	-,242**	,381**	1		
	p	,000	,000			
4. Eş Seçimde Öncelikler Ölçme Aracı (Toplam)	r	,268**	-,056**	-,119**	1	
	p	,000	,002	,003		
5. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (Toplam)	r	,167*	,773**	,141	,264**	1
	p	,019	,000	,650	,006	

Anlamlılık düzeyi *p<.05, **p<.01

Tablo 3'te görüldüğü gibi, yapılan korelasyon analizi sonucu eş seçimde öncelikler ölçme aracı ile üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r= ,264$; $p=,006$, $p<.05$). Ayrıca, eş seçimde öncelikler düzeyi ile *güvenli bağlanma* alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r= ,268$; $p=,006$, $p<.05$) ve *kaygılı-karasız bağlanma* ile *kaçınan bağlanma* alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır ($r= -,056$ ve $r= -,119$; $p<.05$). Bu nedenle, **Hipotez 1** kabul edilmiştir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, bağlanma stillerinde özellikle *güvenli bağlanmanın* eş seçimi üzerinde olumlu etkisi olduğunu ve *kaygılı-karasız bağlanma* ile *kaçınan bağlanma* stillerinin ise eş seçiminde negatif yönde etkisi olduğu sonucuna varılmaktadır.

Tablo 4: Katılımcıların Bazı Demografik Özellikleri ile ÜBBS Ölçeği için Yapılan Analiz Sonuçları

Bağımsız Değişken	n	ÜBBSÖ ($\bar{x}\pm Ss$)	ÜBBSÖ		
			Güvenli ($\bar{x}\pm Ss$)	Kaçınan ($\bar{x}\pm Ss$)	Kaygılı-Kararsız ($\bar{x}\pm Ss$)
Anne – Baba Tutumu					
Aşırı baskıcı ¹	106	2,79±,48	3,84±,74	2,11±,69	2,87±,48
Aşırı hoşgörülü ²	93	2,83±,43	4,02±,67	2,14±,77	2,83±,43
Kararsız ³	96	2,78±,44	3,71±,62	2,99±,64	2,78±,44
Aşırı koruyucu ⁴	133	2,79±,38	3,68±,65	2,18±,58	2,79±,38
Demokratik ⁵	180	2,74±,44	3,96±,60	2,09±,72	2,74±,44
F		0,75	8,32	1,28	0,75
p		0,55	0,00	0,27	0,00
Fark Grupları		-	(3,4<5)	-	(5<3,1)
Yaş Grubu					
18-21 yaş arası ¹	312	2,79±,43	3,84±,64	2,05±,66	2,73±,85
22-24 yaş arası ²	237	2,80±,43	3,78±,66	2,19±,72	2,68±,82
25-30 yaş arası ³	59	2,65±,44	3,77±,81	2,05±,62	2,39±,72
F		2,84	0,65	2,65	4,13
p		0,04	0,51	0,07	0,01
Fark Grupları		(3>1)*	-	-	(1>3)*
Cinsiyet					
Kadın	348	2,77±,39	3,92±,59	2,01±,61	2,68±,82
Erkek	260	2,79±,48	3,67±,73	2,23±,76	2,68±,84
t		-0,33	4,70	-3,85	-,06
p		0,74	0,00	0,00	0,95
Baba Yaşam Durumu					
Evet	374	2,76±,43	3,82±,66	2,10±,69	2,68±,83
Hayır	34	2,75±,48	3,67±,78	2,17±,59	2,61±,74
t		0,44	1,25	-0,57	,51
p		0,65	0,21	0,51	0,61
Anne Yaşam Durumu					
Evet	597	2,78±,43	3,82±,66	2,11±,69	2,68±,83
Hayır	11	2,61±,46	3,29±,82	2,05±,29	2,58±,55
t		1,32	2,63	0,28	0,40
p		0,18	0,00	0,77	0,68

*Dunnet T **Scheffe

Tablo 4'te görüldüğü gibi yapılan aynı analizlerin arka arkaya gelmesi ve karışıklığın olmaması amacıyla önce Anova sonrasında da T-testi bulgularına yer verilmiştir.

Bu tabloda, katılımcıların, anne-baba tutumları ile Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği ve alt boyutlarının toplam puanları arasındaki anlamlılık düzeyinin tespiti için yapılan Varyans (Anova) analizlerinin sonuçları verilmiştir. Buna göre katılımcıların anne ve baba tutumu ile ölçeğin toplam puan arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu nedenle **Hipotez 2** reddedilmiştir. Aynı şekilde ölçeğin alt boyutlarından olan *kaçınan bağlanma* ile katılımcıların anne ve baba tutumu toplam puanı arasında anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0.05$). Katılımcıların anne ve baba tutumu ile ölçeğin alt boyutlarından olan *güvenli bağlanma* ve *kaygılı bağlanma* toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Gruplar arası varyansın eşit olması durumunda Post-hoc istatistiğine başvurulur ve bu testler araştırmacının tercihinine göre değişmektedir (Kayri, 2009: 56). Bu çalışmada, farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post-hoc (Scheffe ve Dunnet T3) testi sonucunda katılımcılardan ebeveynlerinin anne-baba tutumu demokratik olanların, anne-baba tutumlarının kararsız ve aşırı koruyucu olanlara göre güvenli bağlanma düzeyleri daha yüksek olduğu ($5>3,4$) ve aynı şekilde anne-baba tutumu demokratik olanların, anne-baba tutumlarının aşırı baskıcı ve kararsız olanlara göre *kaygılı-kararsız bağlanma* düzeylerinin daha düşük ($5<3,1$) olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yaş değişkenleri ile ölçek toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bundan dolayı **Hipotez 3** kabul edilmiştir. Gruplar arasındaki farklılaşmaya bakıldığında ise, 25-30 yaş arasında yer alan katılımcıların 18-21 yaş grubunda yer alanlara bağlanma durumları daha yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarından olan *güvenli bağlanma* ve *kaçınan bağlanma* ile katılımcıların anne-baba tutumu toplam puanı arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0.05$). Ayrıca, katılımcıların anne-baba tutumu ile ölçeğin diğer alt boyutlarından olan *kaygılı-kararsız bağlanma* toplam puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Gruplar arasında farklılaşmaya bakıldığında ise, 18-21 yaş arasında yer alanların 25-30 yaş arasında yer alanlara göre *kaygılı-kararsız bağlanma* düzeyleri daha yüksek olduğu ($1>3$) olduğu tespit edilmiştir.

Aynı tabloda görüldüğü gibi katılımcıların ölçek toplam ve alt boyut puanları ile cinsiyet açısından anlamlılık düzeyini tespit etmek için yapılan bağımsız gruplarda t- testi yapılmıştır. Bu analizinin sonuçlarına göre; katılımcıların cinsiyet değişkeni ile ölçek toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Bundan dolayı **Hipotez 4** reddedilmiştir. Ancak, katılımcıların cinsiyet değişkeni ile ölçeğin alt boyutlarından olan *güvenli bağlanma* alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre, kadınların ($\bar{x}=3.92$) erkeklere ($\bar{x}=3.67$) göre güvenli bağlanma düzeyleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde, katılımcıların cinsiyet değişkeni ile *kaçınan bağlanma* alt boyutu toplam puanı arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre ise, kadınların ($\bar{x}=2.01$) erkeklere ($\bar{x}=2.23$) göre, *kaçınan bağlanma* düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Ölçeğin diğer alt boyutlarından olan *kaygılı-kararsız bağlanma* alt boyutu toplam puanı ile katılımcıların cinsiyet değişkeni arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Katılımcıların ölçek ve alt boyutlarının toplam puanları ile baba yaşama durumu açısından farklılaşım farklılaşmadığını öğrenmek için yapılan bağımsız gruplarda t- testi analizinin sonuçlarına göre; baba yaşam durumu ile ölçeğin toplam puan arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bundan dolayı **Hipotez 5** reddedilmiştir. Ayrıca, ölçeğin her üç alt boyutlarının toplam puanları ile katılımcıların baba yaşam durumu değişkeni arasında da herhangi bir anlamlı farklılık saptanmamıştır. Buna göre üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeğinin sonucunda elde edilen değerlere bakıldığında babanın yaşaması ya da yaşamamasının bağlanma üzerinde etkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.

Katılımcıların ölçek toplam puanları ile anne yaşama durumu değişkeni açısından farklılaşım farklılaşmadığına bakıldığında; anne yaşam durumu ile ölçeğin toplam puan arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Bundan dolayı **Hipotez 6** reddedilmiştir. Ancak, ölçek alt boyutlarından olan *güvenli bağlanma* ile katılımcıların anne yaşama durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu sonuca göre annesini kaybeden katılımcıların ($\bar{x}=3.29$), annesi hayatta olanlara ($\bar{x}=3.82$) göre güvenli bağlanma düzeyleri daha düşük olduğu görülmektedir. Ölçeğin diğer alt boyutlarından olan *kaçınan bağlanma* ve *kaygılı-karasız bağlanma* alt boyutları toplam puanı ile katılımcıların anne yaşam durumu arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Bu bağlamda annenin varlığı ya da yaşaması bebeklikten itibaren yaşamın her evresinde güvenli bağlanma üzerinde oldukça etkili bir olgu olduğu değerlendirilmektedir.

Bağımsız Değişken		n	ESÖÖA ($\bar{x}\pm Ss$)
Cinsiyet	Kadın	348	3,48 \pm ,48
	Erkek	260	3,30 \pm ,56
	t		4,12
	p		,00***
Baba Yaşam Durumu	Evet	374	3,41 \pm ,53
	Hayır	34	3,36 \pm ,42
	t		,64
	p		,52
Anne Yaşam Durumu	Evet	597	3,41 \pm ,53
	Hayır	11	3,33 \pm ,33
	F		,70
	p		,49
Anne-Baba Tutumu	Aşırı baskıcı ¹	106	3,40 \pm ,54**
	Aşırı hoşgörülü ²	93	3,46 \pm ,58
	Kararsız ³	96	3,24 \pm ,50*
	Aşırı koruyucu ⁴	133	3,36 \pm ,49
	Demokratik ⁵	180	3,50 \pm ,50**
	F		4,23
	p		,00
	Fark Grupları		5>1,3
Yaş Grubu	18-21 yaş arası ¹	312	3,43 \pm ,50
	22-24 yaş arası ²	237	3,38 \pm ,54
	25-30 yaş arası ³	59	3,36 \pm ,59
	F		,64
	p		,52
		Fark Grupları	
			*Dunnet T **Scheffe *** $p<.05$

Tablo 5: Katılımcıların Bazı Demografik Özellikleri ile ESÖÖ Aracı için Yapılan Analiz Sonuçları.

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile eş seçiminde öncelikler ölçeğinin (aracı) toplam puan ortalamaları arasında anlamlılık düzeyini tespit etmek için bağımsız gruplarda t testi yapılmıştır. Bu sonuca göre, ölçek toplam puanı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiş ($p<0.05$) olup, kadınların puan ortalamalarının ($\bar{x}=3.48$) erkeklerin puan ortalamasından ($\bar{x}=3.30$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bundan dolayı **Hipotez 7** kabul edilmiştir. Bu bağlamda, kadınların eş seçme öncelikleri ya da kriterleri erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

Katılımcıların baba ve anne yaşama durumları ile ölçek toplam puan ortalaması arasında herhangi anlamlılık bulunmamıştır. Bundan dolayı **Hipotez 8** ve **9** reddedilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada katılımcıların eş seçiminde öncelikler üzerinde anne ve babanın hayatta olup olamaması durumlarının olumlu ya da olumsuz bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Aynı tabloda katılımcıların “anne-baba tutumları” ve “yaş” değişkenleri ile eş seçiminde öncelikler ölçeğinin (aracı) puan ortalamasının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirtmek amacıyla ANOVA (Varyans) analizi yapılmıştır. Bu sonuca bakıldığında; katılımcıların “anne-baba tutumları” ile ölçek toplam puan ortalaması arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bundan dolayı **Hipotez 10** kabul edilmiştir. Gruplar arasındaki farklılaşma ise, katılımcıların ebeveynlerinin *demokratik* anne-baba tutumuna sahip olanların anne-baba tutumlarının *aşırı baskıcı* ve *kararsız* olanlara göre eş seçme kriterleri daha yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre, aile içi ilişkilerinde demokratik tutumun hâkim olmasının, eş seçiminde de olumlu yönde etki gösterdiği değerlendirilmektedir.

Katılımcıların yer aldıkları yaş grubu değişkeni ile ölçek toplam puan ortalaması arasında herhangi bir anlamlılık tespit edilmemiştir. Bundan dolayı **Hipotez 11** reddedilmiştir. Buna göre bireylerin yaş faktörünün eş seçme önceliği ya da kriteri için etkili olmadığı görülmektedir.

2. Tartışma

Bu araştırmada yapılan korelasyon analizi sonucunda, katılımcıların bağlanma stilleri ile eş seçme öncelikleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca, eş seçiminde öncelikler ile *güvenli bağlanma* alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve *kaygılı-kararsız* ile *kaçınan bağlanma* alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı ilişkinin olduğu görülmüştür. Buna göre güvenli bağlanma düzeyine sahip bireylerin eş seçmede öncelik ya da kriterler düzeyinin de yükseldiği anlaşılmaktadır. Yılmaz (2015)'in çalışmasında da bağlanma stilleri ile evlilik uyumu, Keler (2008), bağlanma stilleri ile ergen ego durumları gibi ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Soğancı (2017)'nin yapmış olduğu çalışmaya göre, katılımcıların romantik ilişki doyumu ile kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Demir (2016)'in çalışmasına göre katılımcıların güvenli

bağlanmaları ile evlilik doyum memnuiyet durumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Aynı şekilde Gallo ve Smith (2001) ile Scott ve Cordova (2002), Tunalı (2010) ve Majidova (2019) gibi yazarların da güvenli bağlanmanın eş seçiminde ve evlilik uyumu arasında anlamlı ilişki tespit ettikleri görülmüştür. Bu bağlamda birey ve/veya bireylerinin eş seçiminde güvenli bağlanmanın önemli bir rolünün olduğu gibi evlilik ve sonraki yaşamında da katkısının yadsınamaz düzeyde olabileceği söylenebilir. Dolayısıyla bebeklikten gelişen güvenli bağlanma kişinin eş seçimi, aile kurma ve hayatın diğer alanları üzerinde olumlu yönden etkisinin olduğu değerlendirilebilir.

Bu çalışmada bağlanma stilleri ölçeğinin güvenli bağlanma alt boyutu ile katılımcıların anne-babalarının demokratik tutuma sahip olanların lehine olacak şekilde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bozdemir ve Gündüz (2016) yapmış oldukları çalışmaya göre katılımcıların bağlanma stilleri ile demokratik tutuma sahip anne-babalar değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Demokratik aile tutumunun artması ile zeka ve akademik durumunda artış olduğu aynı zamanda güvenli bağlanmanın düzeyine de artış olacağı üzerinde olumlu etkisi olduğu söylenmektedir (Hazan ve Shaver, 1987; Heaven ve Ciarrochi, 2008; Uyaroğlu, 2011, Gençoğlu, 2019).

Bu çalışmada bağlanma stilleri ölçeği toplam puan ortalamaları ile katılımcıların yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Buna göre, 25-30 yaş aralığında yer alanların 18-20 yaş aralığında yer alanlara göre bağlanma durumları daha iyi olduğu görülmüştür. Aynı şekilde ölçeğin alt boyutlarından olan *kaygılı-karasız bağlanma* ile yaş değişkeni arasında da 18-20 yaş grubunda yer alan katılımcılar lehine anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tunalı'nın (2010) çalışmasına göre bağlanma stilleri ile yetişkinler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Dolayısıyla, 18-20 yaş aralığında yer alanların *kaygılı-karasız bağlanma* düzeyleri diğer yaş gruplarına nazaran daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmaya göre, yaş aralığı yükselince güvenli bağlanma durumları da yükselebileceği değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği toplam puan ortalamaları ile katılımcıların cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Ölçek alt boyutlarından olan *güvenli bağlanma* puan ortalaması ile katılımcılardan cinsiyeti kadın olanların erkeklere nazaran daha yüksek olduğu görülmüştür. Ölçek alt boyutlarından olan *kaçınan bağlanma* puan ortalaması ile erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek bulunmuştur. Akbağ ve Erden İmamoğlu (2010) ve Karaşar (2014) gibi çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Yaman'ın (2019) çalışmasına göre ise, kadınların *kaygılı bağlanma* alt boyutunda aldıkları puanlar erkeklerinkinden fazla tespit edilmiştir. Dolayısıyla çalışmamıza göre; kadınların güvenli bağlanma stilleri erkeklere göre daha yüksek iken, kaçınan bağlanma stillerinde de erkeklerin durumları daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, cinsiyet faktörü göz önüne alındığında kadınların güvenli bağlanma durumları daha yüksek olduğu ve verdikleri kararlar özellikle eş seçimi konusunda daha detaycı ve fazla kriterlere sahip oldukları değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada bağlanma stilleri ölçeği ve alt boyutlarının toplam puanları ile katılımcıların babalarının yaşama durumu (hayatta olma) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yazıcıoğlu'nun (2011) çalışmasına göre katılımcıların bakımlarını üstelenen öz baba ya da diğerleri ile bağlanma stilleri alt boyutu arasında herhangi anlamlı bir fark tespit edilmediği görülmüştür. Ayrıca, Land (2008) yaptığı çalışmada da, bireylerin babaları ile yeterince zaman geçirmediğini, babaları ile ilgili çok fazla zihinsel temsillerinin olmadığını bu bağlamda onlar için babalarının bir bağlanma figürü olmadığını ifade etmiştir. Bağlanma durumu özellikle çocukta en önemli figür anne olmasından dolayıdır ki anneleri yaşayan katılımcıların bağlanma düzeyleri daha yüksek olduğu ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada bağlanma stilleri ölçeğinin alt boyutlarından olana güvenli bağlanma puan ortalaması ile katılımcılardan annelerinin yaşayanların lehine olacak şekilde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Akbay'ın (2015) yapmış olduğu çalışmada da, anneleri yaşayan katılımcıların güvenli bağlanma stilleri, annesi yaşamayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ahmadova ve Yavuz'un (2019) yapmış olduğu çalışmaya göre de anne yaşam (hayatta olma) durumunun bireylerin güvenli bağlanma durumlarını oldukça etkilediği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda bireye çocukluktan itibaren her türlü ihtiyacını karşılayan anne ya da bakım veren kişi güvenli bağlanmanın düzeyinin yükselmesinde etkilediği gibi olumlu zihinsel gelişimine de katkı sağlamaktadır (Yaman Akpınar, 2019). Araştırmamız kapsamında katılımcıların, ilişkilerindeki bağlanma stillerinin belirlemesinin en önemli dönüm noktası bebeklik döneminde gelişen bağlanma stillinin bir göstergesi olduğu söylenebilir. Dolayısıyla 18-30 yaş grubundaki katılımcıların annelerinin hayatta olmaları güvenli bağlanma durumlarının yüksek olması annenin rol ve statüsü evlatları için vazgeçilmez bir gerçekliğin göstergesi olduğu değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada katılımcıların eş seçme öncelikleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlılık düzeyi kadınların lehine olacak şekilde bulgulanmıştır. Konu ile ilgili yapılan benzer çalışmaların (Bacanlı, 2001; Yıldırım, 2007; Bugay ve Tezer, 2008; Efe, 2013; Kaçar, 2018) sonucu da bu sonucumuzu destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Ayrıca eş seçme kriterlerinde her iki cinsiyette olanların düzenli bir gelirin olması tercihleri arasında olduğu belirtilmektedir (Başay, 2015, s. 143). Çünkü çalışma durumu ile maddi gelirin ev ve aileye bağlılık gibi konularda önemli bir etken olduğu değerlendirilmektedir (Kıraç ve Öztürk, 2019).

Bu çalışmada, katılımcıların anne- baba hayatta (yaşama) durumları ve yer aldıkları yaş grubu değişkeni ile ölçek toplam puan ortalaması arasında herhangi anlamlılık bulunmamıştır. Buna göre eş seçime kriteri üzerinde anne-baba yoksunluğu ya da varlığı etkisinin olmadığı değerlendirilse de özellikle erken yaşta annenin kaybedilişi bağlanma üzerinde etkisinin aynı zamanda potansiyel eş seçme de etkili olduğu değerlendirilmektedir (Efe, 2013, s. 98). Ayrıca, evlilik doyumunun yüksek olması ve eş seçiminde ilişkilerinin sağlıklı ve devamı üzerinde güvenli bağlanma stillinin gelişi ile bağlantılı olduğu değerlendirilmektedir (Najm, 2005). Çınar (2008) ve Akbaş (2008) gibi yapılan araştırmalar sonucunda katılımcıların yaş değişkenleri ile

evlilik uyumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ancak bazı çalışmalarda da yaşı ilerlemesi ile gerek evlilik uyumu gerekse eş seçme kriterleri konusunda oldukça emek ve çaba gösterildiği (Heaton ve Albercht, 1991; Yılmaz, 2015, s. 68) bilinmektedir.

Bu çalışmada katılımcılardan anne-baba tutumlarının *demokratik* olanların anne-baba tutumlarının *aşırı baskıcı* ve *kararsız* olanlara göre eş seçme kriterleri daha yüksek olduğu saptanmıştır. Demir'in (2016) yaptığı çalışmaya göre katılımcıların anne-baba ile iletişimleri iyi olma ve anne-babalarının sorunları ile ilgilenme ile ölçek toplam puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Dolayısıyla, demokratik tutuma sahip anne ve babaların aile içinde iletişimi pozitif yönde etkilediği gibi aile bireylerinin gelecekte alacakları kararlar daha isabetli ve doğru olabileceği değerlendirilmesi yapılmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmaya göre katılımcıların güvenli bağlanma stili düzeyleri arttıkça eş seçme kriterleri durumunda da artış olduğu sonucuna varılmıştır. Güvenli bağlanmanın sağlanmasında en önemli etkenin anne figürü ön plana çıkmaktadır. Anne, çocukluk çağında duygusal, fiziksel ve ruhsal olarak bütün ihtiyaçları gerektiği şekilde sağladığı takdirde güvenli bağlanmanın oluşturacağı bilinmektedir. Güvenli bağlanmanın, geliştiği dönemden itibaren ömrün sonuna kadar da genellikle anne üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Babanın da bağlanma üzerinde etkisinin olduğu bu çalışmada ortaya konulmuştur. Bu çalışmada anne ile baba varlığının güvenli bağlanma üzerinde olumlu yönde etkili olduğu görülmüştür. Ölçekte alınan puan ortalamalarının birbirine oldukça yakın çıkması da güvenli bağlanmanın eş seçme kriterleri üzerinde olumlu etkisini kanıtlamaktadır. Aynı zamanda güvenli bağlanmanın eş seçiminden tutun hayatın her alanında oldukça etkin bir role sahip olduğu görülmüştür.

Araştırmanın sonucuna göre, ailelerinin demokratik tutuma sahip olduğunu belirten gençlerin bağlanma stilleri üzerinde olumlu yönden etkisi olduğu sonucu elde edilmiştir. Çünkü demokratik aile tutumuna sahip ailelerin sınırlıkları ve sorumlukları belli olduğundan dolayı, anne-babaların dengeli tutum ve yaklaşımları ile aile içerisinde de sosyal adalet, hak, hakkaniyet, sevgi, saygı, eleştirel bakış açısı gibi konuların hakim olduğu bilinmektedir. Bu ailelerde güvenli bağlanmanın yüksek düzeyde olduğu gibi eş seçme kriterlerinde de daha mantıklı ve isabetli kararların verilebileceği düşünülmektedir.

Sosyal hizmet mesleğinin odağında çocuk, kadın ve aile gibi önemli bir müracaatçı kitlesinin olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bu grupların ya da bireylerinin dezavantajlı duruma düşmemeler ile birlikte ekonomik, sağlık, kültürel, sosyal ve psikolojik yönden tam iyilik ve refahı yaşamaları konusunda sosyal hizmet disiplinin arzuladığı ve mücadele verdiği bir gerçektir. Bu bireylerinin yüksek yararını gözetilmesi ve bu gruplarla özveriyle ve hak temelli yaklaşımla yaklaşıldığı takdirde, gelecek nesiller ve aileler daha müreffeh ve mutlu bireylerin mevcudiyeti ile toplumun geneline de yansıtacağı değerlendirilmektedir. Bu bağlamda başta ebeveynler olmak üzere, evlenme çağına gelmiş gençlere evlilik ve aile konusunda profesyonel meslek

elemanları (sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, psikiyatristler vs.) tarafında gerekli eğitsel ve farkındalık çalışmaları ile danışmanlık ve rehberlik eğitimlerinin verilmesi önerilmektedir. Özellikle sosyal hizmet, psikoloji ve rehberlik gibi disiplinlerden uzmanların birey, aile ve toplumu ilgilendiren bağlanma ve evlilik öncesi eş seçimleri konusunda farkındalık çalışmalarına daha çok ağırlık vermeleri önerilmektedir. Gerek online gerekse yüz yüze olacak şekilde genç nesillere sağlıklı ilişkiler ve abartılı beklentiler gibi konularda bilgilendirici ve destekleyici eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Farklı bakış açılarının tespit edilmesi ve bilimsel sonuçların artırılması açısından başta sosyal hizmet akademisyenleri ve bilim insanları olmak üzere bütün sosyal bilimler araştırmacıları bu çalışmaya benzer daha kapsamlı ve disiplinler arası araştırmalar yapmaları önerilmektedir. Bağlanma ve eş seçimi durumlarının yaşamın diğer alanları üzerindeki etkilerinin tespiti için araştırmaların yapılması oldukça önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, güvenli bağlanma stilline sahip kişilerin eş seçim tercihlerinde, daha mantıklı, kişilik özelliklerine ve farklılıklara saygı duyabilen, eleştirel ve hakkaniyete riayet eden, karşısındakini dinleyen, ona değer veren ve iletişim kurmada güçlü bireyler olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle gençlerin evlenip çocuk sahibi olduktan sonra sorunları dinleyen, mantık ve anlayış çerçevesinde çözebilen, çocuklarıyla ilgilenen ebeveynler olacağı düşünülmektedir. Güvenli bağlanma stili ile yetişip eş seçimini sağlıklı bir şekilde gerçekleştiren kişilerin yetiştirecek olan çocukları da ileriki hayatında bunu kendi yaşamına uygulayacağı ve nesiller süren sağlıklı evlilikler ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Bu durumun da ailenin refahını ve huzurunu arttıracığı gibi toplumun da refah ve huzuruna olumlu yansıtacağı değerlendirilmektedir.

Kaynakça

- Adıgüzel, İ. B. (2013). Erasmus programına katılan gençlerin Türkiye'deki ve gittikleri ülkelerdeki gençlere ve gençlik hizmetlerine ilişkin görüşleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ahmadova, P., & Yavuz, M. (2019). Annenin bağlanma özelliği ile ebeveyn tutumları ve çocukların ruhsal, davranışsal durumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dergi Biruni*, 12(5), 1-28.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall S. (1978). *Pattern of Attachment: A Psychological Study Of The Strange Situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Akbaş, M. (2008). Endüstri meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin evlilik uyumları ile öğretmenlik tutumları arasındaki ilişki. *Yüksek Lisans Tezi*. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akbay, S. E. (2015). Ana-Babaya Bağlanma İle Romantik Yakınlık ve Otantik Benlik Arasındaki İlişkilerde Bağlanma Stillерinin Aracı Rolünün İncelenmesi. *Doktora Tezi*, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (SPSS Uygulamalı)*. Sakarya Yayıncılık, 7. Baskı, Sakarya.
- Atak, H. & Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546.
- Aydın, G. S., & Demir, A. (2017). Lisansüstü Öğrencilerinin Eş Seçimini Etkileyen Ve Sınırlandıran Görüş ve İnançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 627 – 652.
- Bacanlı, F., & Sürücü, M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Kariyer Gelişimleri İle 112 Ebeveyn Bağlanmaları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4): 679-700.
- Bacanlı, H. (2001). Eş seçimi tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (15), 7-16.
- Bağ, H. (2019). Sosyal hizmet öğrencilerinin eş seçimi ve evliliğe ilişkin tercihleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baş, H. (2017). Türkiye'de genç nüfus: Sorunlar ve politikalar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(27), 255-288.
- Başay, A. C. (2015). Üniversite öğrencilerinin benlik yapısı ve eş seçme kriterleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bener, M. (2011). Dindarlık-eş seçimi ilişkisi (SDÜ Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Bolattekin, A. (2014). Anne-baba'nın bağlanma stilleri, anne-baba tutumları ve çocuklarındaki davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Loss*. Random House: New York.
- Bozdemir, F., & Gündüz, B. (2016). Bağlanma stilleri, anne baba tutumları ve çocukluk çağı örselenme yaşantılarının duygusal zekâ ile ilişkileri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1797-1814.
- Bugay, A. ve Tezer, E. (2008). Üniversite öğrencilerinin evlenecekleri eşlerde aradıkları özellikler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 36-40.
- Burger, M. J. (2016). *Kişilik*. İ. D. E. Sarioğlu (Çev.) İstanbul: Kaknüs Yayınları, Beşinci Baskı.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Örnekleme yöntemleri. Erişim adresi, <http://cv.ankara.edu.tr/duzenleme/kisisel/dosyalar/21082015162828.pdf>. Erişim tarihi, 02 Mayıs 2021.
- Canel, A. N. (2012). *Evlilik ve Aile Hayatı*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İkinci Baskı, İstanbul.
- Çalım, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimine ilişkin tutumları ile sosyotropik-otonomik kişilik özelliklerinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 240-255.

- Çalışkan, Z., Timur Taştan, S., Orhan, İ., & Nacar, G. (2015). Partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 6-10.
- Çınar, L. (2008). Evlilik doyumu: cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu. *Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demir, D. (2016). Evlilik uyumu ile bağlanma stilleri ve kişilerarası problem çözme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, E., Saatçioğlu, Ö., & İmrol, F. (2016). Uluslararası dergilerde yayımlanan eğitim araştırmalarının normallik varsayımları açısından incelenmesi. *Current Research in Education*, 2(3), 130-148.
- Efe, E. (2013). Üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ekşi, H., Özgen, G., & Kardaş, S. (2017). Eş seçimi, mükemmeliyetçilik ve değerlerin evlenmemiş bireylerin duygusal ilişki tercihlerine etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 92-104.
- Erzen, E. (2016). Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 01-21. DOI: 10.17679/iuefd.17323631
- Eşici, H. (2014). Romantik ilişki kalitesinin erken dönem uyumsuz şemalar, bağlanma ve psikolojik ihtiyaçlar açısından incelenmesi. *Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gallo, L. C. & Smith, T. W. (2001). Attachment style in marriage: Adjustment and responses to interaction. *Journal of Social & Personal Relationships*, 18(2), 263- 299.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, (2013). *Ulusal Gençlik ve Spor Politika Belgesi*. Ankara: Yayın No:57.
- Gençoğlu, Ç. H. (2019). Bireyleri bağlanma stillerinin kullanılan savunma mekanizmaları ve sosyodemografik değişkenler ile ilişkisinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gündoğan, M. (2015). Eşlerin bağlanma tarzları ile çift uyum düzeyi arasındaki ilişkinin araştırılması. *Tıpta Uzmanlık Tezi*, Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Eskişehir.
- Hazan, C., & Shaver P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *J Personality Social Psychol*, 52(3), 511-24.
- Heaven, P., & Ciarrochi, J. (2008). Parental styles, gender and the development of hope and self-esteem. *European Journal of Personality*, 22, 707-724.
- Heaton, T. B., & Albrecht, S. L. (1991). Stable unhappy marriages. *Journal of Marriage and the Family*. 53(55), 747-758
- Jöreskog, K. G., & Sorbon, D. (1996). *Lisrel 8 reference guide 2*. Lincolnwood: Scientific Software International.
- Kaçar, M. (2018). Flört süresinin bireylerin eş seçme önceliklerine etkisinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kantarci, D. (2009). Evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetim biçimlerinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karakuş, Ö. (2012). Ergenlerde bağlanma stilleri ve yalnızlık arasındaki ilişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 23(2), 33-46.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırmalar Yöntemi: "Kavramlar, İlkeler, Teknikler"*. Ankara: Nobel Akademik Yayınları.
- Karasar, B. (2014). Öğretmen adaylarının bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 27-49.
- Kaya Balkan, İ. (2009). Bağlanma stillerinin evlilik ilişkisi üzerindeki etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.
- Keler, H. (2008). Liseli ergenlerin transaksyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kerlinger, F. N. & Lee, H. B. (1999). *Foundations of behavioral research*. New York: Harcourt College Publishers.
- Kıraç, R., & Öztürk, Y. E. (2019). İş-aile çatışması ve örgütsel sinikliğin örgütsel bağlılıkla ilişkisinin incelenmesi. *İş, GÜÇ Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 21(3),87-102.

- Köroğlu, T. (2013). Üniversite gençliğinin evlilik, aile ve boşanma konusundaki düşünce ve görüşleri üzerine sosyolojik bir araştırma: Karabük üniversitesi örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Kul, L. (2011). Gençlik spor il müdürlüklerine bağlı gençlik merkezlerindeki görsel sanat eğitimi çalışmalarının tespiti (Trabzon ili örneği). *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Land, N. L. (2008). *The Influence Of Parental Bonding, Male Gender Role Conflict And Affect Regulation On Adult Attachment Avoidance: Predictors Of Men's Discomfort With Intimacy*. Unpublished Doctoral Dissertation. USA: The University of Texas, Austin.
- Majidova, F. (2019). Bağlanma stili ile evliliğe yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Mavili, A., Kesen, N. F., & Daşbaşı, S. (2014). Aile aidiyeti ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(33), 29-45. ISSN: 2148-9424
- Najm, Q. J. (2005). Attachment styles and emotional intelligence in marital satisfaction among pakistani men and women. *Unpublished doctorate's thesis*, Tennessee State University, USA.
- Özbay, F. (2009). *Türkiye'de gençlik, nüfus ve iktidar*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Özdamar, K. (2001). *Örnekleme yöntemleri SPSS ile biyoistatistik*. Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Sabuncuoğlu, O., & Berkem, M. (2006). Bağlanma biçimi ve doğum sonrası depresyon belirtileri arasındaki ilişki: Türkiye'den bulgular. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14(4), 252-258.
- Sancak Aydın, G., & Ayhan D. (2017). Lisansüstü öğrencilerinin eş seçimini etkileyen ve sınırlandıran görüş ve inançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 627-652.
- Scott, R. L., & Cordova, J. V. (2002). The influence of adult attachment styles on the association between marital adjustment and depressive symptoms. *The American Psychological Association*, 16(2), 199-208.
- Solmuş, T. (2008). *Bağlanma ve aşkın iki yüzü*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Soğancı, D. (2017). Bağlanma stillerinin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin türk örnekleme üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21, 1-22.
- Şahin, A. (2018). Madde bağımlılığı hastalarının bağlanma stillerinin tedavi ve motivasyonlarına etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TDK: Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük. (2019). Erişim tarihi: 11 Aralık 2019, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Thompson, N. (2016). Kuram ve uygulamada sosyal hizmeti anlamak. Üçüncü basım, (Çev. Edt. Yıldız, İ.), Ankara: Dipnot Yayınları.
- Tuzer, D. (2016). Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumlarının bireysel özellikleri açısından incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Uluyol, F. M. (2014). Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- UNESCO, "Turkey General Information. Erişim tarihi: 25 Mart 2020. Erişim adresi: <http://www.uis.unesco.org/DataCentre/Pages/countryprofile.aspx?regioncode=40530&code=TUR>
- Uyaroğlu, B. (2011). Üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren ilköğretim öğrencilerinin empati becerileri ve duygusal zekâ düzeyleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yaman Akpınar, T. (2019). Bağlanma stilleri ve affetme düzeyinin evlilik uyumuna etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yaman, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin umutsuzluk düzeyi ve benlik saygısı ile ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Biruni Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Yazıcıoğlu, G. (2011). Ü niversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki: ODTÜ örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, İ. (2007). Ü niversite öğrencilerinin eř seçme kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 15-30.
- Yıldız, M. (2012). Bağlanma kuramı açısından yaşlılık dönemine genel bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36 (1), 1-30.
- Yılmaz, M. (2015). Evli bireylerin bağlanma stillerinin, bireylerin umutsuzluk düzeyi ve evlilik uyumu üzerindeki etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.